

Domme.

Danmark.

Svindel i Forretningsforhold. I Tidsskriftet har tidligere været nævnt Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 15. November 1913 over Louis og Harry Cordosa, der drev en Forretning for Terminsspekulationer. Da Sagens Appel til Højesteret er bortfaldet, refereres her nogle af Hovedpunkterne i Kriminalrettens Dom.

De Tiltalte, der tidligere som Agenter for et andet Firma havde optaget Ordre i Terminsspekulationer paa amerikanske Børser og derigennem erfaret, hvor let de kunde lokke spillelystne Kunder til at indlade sig paa foreslaede Forretninger, og hvor stor Fortjeneste der var ved Provisioner af saadanne Ordre, der i Penge drejede sig om betydelige Summer, startede i 1908 selv en saadan Forretning under Navnet American Exchange Company med en Aktiekapital, der kun bestod af en Automobil og en laant Kapital paa 3000 Kr. Da de ikke havde Midler til at stille Depositum hos Mæglerne paa Børserne for Ordres Udførelse, baserede de Forretningen paa selv at overtage hele Risikoen ved optagne Ordre. De beregnede sig derfor en meget betydelig Provision, $2\frac{1}{2}\%$, og sparede endda alle Omkostninger ved Ordrenes Udførelse, hvorhos de dækkede deres Risiko ved at kompensere optagne Ordre med andre Ordre i modsat Retning, enten hos samme eller hos en anden Kunde.

Skønt det skulde synes vanskeligt, lykkedes det virkelig de Tiltalte at faa Kunder, der ikke forstod sig paa Terminsforretninger eller Markedsudsigterne, til netop at indgaa de Forretninger, Firmaet søgte afsluttet for Kompensationens Skyld, eller til at afvikle løbende Engagementer i det for Firmaet belejlige Øjeblik. Dette kunde

selvfølgelig kun lade sig gøre ved et helt System af Forvanskninger, hovedsagelig ved at de Tiltalte foregav, at Ordrene udførtes paa Børserne i Amerika, og at Firmaet dér havde sine Forbindelser, hvorfra det fik kyndige og upartiske Raad, som det meddelte Kunderne, undertiden i Form af Markedsberetninger. De optraadte undertiden som en Underafdeling af en større amerikansk Forretning, hvis Ordre de fulgte; i nogle Tilfælde lod de, som om de var fremmede for hinanden, og den ene henviste da som Agent til den erfarne Direktørs Raad. Deres Overtalelser støttede de ved Foregivender om deres egne eller andres Fortjenester paa lignende Forretninger og navnlig ved Løfte om at deltage halvt med Kunden i en foreslaet Forretning, hvilket hyppig overbeviste Kunden om, at Raadet var godt og oprigtigt, men i Virkeligheden kun betød, at Kunden gjorde den halve Forretning.

De Kurser, hele Forretningen drejede sig om, var blot de i Aviserne eller af Telegrambureauer meddelte Børskurser, og de Tiltalte benyttede hyppig Kurserne saaledes, at de ved at optage Ordre til ubestemt Kurs skaffede sig fri Hænder til Valg af en Kurs til egen Fordel, ligesom de fik Kunder til at acceptere vilkaarlig valgte Kurser i Tillid til, at Firmaet havde udført Ordrene til saadanne Kurser i Kundernes Interesse.

Skønt Foretagendet herefter maatte være Svindel, var det for udenforstaaende ikke let at blive klar over Grundlaget for Forretningen, og det lykkedes da ogsaa de Tiltalte at fortsætte denne i henved 4 Aar uden altfor store Afbræk og med et Udbytte af henved 700,000 Kr.

Om Forholdets retlige Bedømmelse udtaler Dommen med nogle Forkortelser følgende:

»Hele det System af Forvanskninger, som de Tiltalte benyttede sig af for at erhverve og fastholde Kunder og lede disse, beror efter det oplyste paa, at de Tiltalte i Strid med de virkelige Forhold kunde faa Kunderne til at tro, at Firmaet var en Kommissionsforretning, der stod i Forbindelse med Børserne i Amerika, udførte Kundernes Ordre der som Mellemmænd og fra deres derværende Forbindelse modtog paalidelige Oplysninger om Markedsudsigterne, som de forelagde Kunderne, og varetog Kundernes Interesser, og at de modtog deres Provision herfor i Lighed med den Virksomhed, der udøves af legitime Terminsfirmaer. Da de Tiltaltes Virksomhed saavel ved

Ordreernes Optagelse som under Engagementernes Forløb imidlertid var drevet i deres egen Interesse og i bestemt Modstrid med Kundernes Interesser, maa Forholdet i sin Helhed anses for svigagtigt overfor Kunderne, selv om det ikke i Enkeltheder kunde paavises, at de Tiltalte netop havde udført denne eller hin Forretning i Modstrid med Kundernes Interesse, eller at de paa dette eller hint Punkt havde handlet imod deres Overbevisning.

Naar de Tiltalte optraadte som Kommissionærer, der handlede ikke som Kundernes Modparter, men paatog sig Udførelsen af et Hverv paa disses Vegne, nemlig Udførelse af en Ordre paa Børsen og Varetagelse af Kundens videre Interesse, var Optagelsen af Ordren fra Kundernes Side ikke at betragte som en Handel med de Tiltalte, hvorved enhver af Parterne varetog sine Interesser og til en vis Grad maatte stole paa sig selv; men Kunderne maatte med Føje baade efter de Tiltaltes Stilling og ifølge deres udtrykkelige Tilsagn betragte dem som deres Tillidsmænd ved Ordrens Udførelse i det hele, herunder navnlig ogsaa med Hensyn til selve Forretningens Afslutning, som først tænktes udført paa Børsen, saaledes at de ogsaa herved skulde varetage Kundens Interesse og i Tilfælde af forandrede Forhold indhente nærmere Ordre, hvad de Tiltalte ogsaa i nogle Tilfælde har gjort under Foregivende af herved at handle i Kundens Interesse. Naar de Tiltalte derfor ved en Ordres Optagelse i egen Interesse har misbrugt deres Stilling som Kundens Tillidsmand, var ogsaa dette Forhold at anse for svigagtigt.«

En meget benyttet Form for Begrænsning af Firmaets Risiko bestod i at lade en Kunde selv tage et Modparti til sit eget Engagement, altsaa sælge et Parti, naar han tidligere havde købt, i Almindelighed til en anden Termin. Firmaet opnaaede herved baade at kompensere sin Risiko og at tjene endnu en Provision, medens man overfor Kunden fremhævede Udsigten til Gevinst paa begge Forretninger, naar disse afvikledes hver for sig til et gunstigt Tidspunkt. Naar en Kunde havde lidt Tab paa Kursen og ikke kunde indbetale det herfor forlangte Marginsdepositum, var det Firmaets sædvanlige Fremgangsmaade at faa Kunden til at tage et saadant Modparti, hvis han vilde undgaa Tvangsrealisation. Da den abstrakte Mulighed for at tjene paa saadanne Modpartier ingen Betydning kunde have overfor den systematiske Op-

fordring til at tage Modpartier, som om dette skete i Kundernes Interesse, medens det sikre var, at Kunderne tabte Provision paa begge Partier, ansaas dette Forhold ogsaa for svigagtigt.

Det samme galdt de Tiltaltes Fremhæven af den sikre Udsigt for Kunderne til Fortjeneste under Fortielse af, at Forretningen efter Grundlaget for hele Virksomheden og bl. a. som Følge af den store Provision efter al Sandsynlighed maatte paaføre dem Tab, samt deres Løfter om at staa halv Skade med Kunderne. Ligeledes ansaas det for svigagtigt, naar Firmaet, saalænge det ikke raadede over tilstrækkelige Midler til at dække eventuel Kursavance for Kunderne, overtog Risikoen for egen Regning.

Det blev under Sagen af de Tiltalte gjort gældende, at Forretningen kun var baseret paa at tjene Provisionen og var uden Interesse i Kursavancerne, da de forskellige Kunders Fortjeneste og Tab i det væsentlige ophævede hinanden, samt at Kompensationen skete ved, at Ordrene af sig selv fremkom imod hinanden og derved hævdede Risikoen, uden at de Tiltalte behøvede at gøre noget herfor. Dette sidste var imidlertid urigtigt, og om det første Punkt bemærkede Dommen, at det overfor de Kunder, der tabte, ikke kunde fritage de Tiltalte for Ansvar, om andre havde vundet tilsvarende Beløb, og at det for Kunderne ikke var afgørende, om det var Kursforskel eller Provision, de tabte paa, idet de kun indgik Forretningerne i Tillid til den foregivne Udsigt til at tjene udover Provisionen, medens Forretningen fra Firmaets Side maatte være beregnet paa, at Kunderne som Gennemsnit skulde tabe i al Fald Provisionen eller en Del af denne.

Det hedder endelig i Dommen: »Da de Tiltalte har udvist de nævnte svigagtige Forhold paa den Maade, at de ved urigtig at foregive, at de optraadte som Kundernes Kommissionærer og Tillidsmænd, har opnaaet at faa Kunderne til at overdrage dem Ordre til Udførelse og rette sig efter deres Raad og modtaget deres Provision herfor, uden at det i Virkeligheden har været deres Hensigt i Almindelighed at opfylde den heraf følgende Pligt at varetage Kundernes Interesse ved Ordrenes Udførelse, idet de tværtimod som Regel har tilsidesat Kundernes Interesser for deres egen Fordel, ligesom de for Kunderne har holdt skjult, at Forretningen efter sit hele Grundlag maatte til egen Fordel paaføre Kunderne Tab, vil de Tiltaltes For-

hold som Helhed være at henføre under Straffelovens § 251 eller dennes Analogi.»

De Tiltalte blev begge idømt Forbedringshusstraf, Sønnen, der havde grundlagt og udtænkt Foretagendet, i 3 Aar, Faderen, der tildels havde rettet sig efter Sønnens Anvisninger og ejheller paa ethvert Punkt deltaget i Svigen, i 1½ Aar. Deres to medtiltalte Agenter idømtes for forskelligartet Svig Fængselsstraf. En Del Kunder, der havde tabt, fik tilkendt Beløbet i Erstatning i de Tiltælde, hvor de Tiltalles Forhold som Helhed maatte anses for svigagtigt overfor vedkommende, hvilket bl. a. fandt Anvendelse paa de Tiltælde, hvor de Tiltalte selv havde taget Initiativ til Ordrenes Optagelse eller Afvikling eller tilraadet disse.

Dommen udtaler sig ikke i Almindelighed om det undertiden rejste Spørgsmaal, om det er ulovligt eller svigagtigt, at et Terminsfirma optager Ordre uden at udføre dem paa Børsen og selv indtræder i Risikoen, som de nogle Steder i Udlandet udtrykkelig forbudte bucketshops. Dette Spørgsmaal, der endda kunde stille sig noget forskelligt, eftersom Firmaet selv havde været virksom for Ordrenes Optagelse eller blot antaget en indsendt Ordre, havde, som Sagen forelæa, næppe større praktisk Betydning for dennes Udfald. Dommen udtaler dog, at Firmaets Forhold som Helhed maatte anses for svigagtigt overfor Kunderne, selv om dette ikke i alle Enkeltheder kunde paavises, idet Virksomheden i Almindelighed havde været drevet i egen Interesse i Modstrid med Kundernes, og heri ligger maaske en Antydning af, at et saadant Firma, naar det søger Spekulationsordre og selv overtager Risikoen, herved praktisk talt maa antages i Almindelighed at tilsidesætte Kundernes Interesser for sine egne.

Det er formentlig en saadan Betragtning, der ogsaa har faaet Udtryk i den civile Højesteretsdom af 26. Maj d. A. (H. R. T. 1914 S. 250), der gaar ud fra, at en almindelig Spekulationsfuldmagt for et Vekselererfirma ikke hjemler dette Ret til Selvindtræden, der vilde medføre en væsentlig Forøgelse af Fuldmagtsgiverens Risiko ved Spekulationen.

C. D. Rump.